

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-10-11
Besvaras senast
2023-10-27

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:79 Kompensatoriska åtgärder för integritet kopplat till hemliga tvångsmedel

Polismyndigheten har nyligen fått utökad möjlighet att använda hemliga tvångsmedel i preventivt syfte. Lagstiftningen antogs av riksdagen i bred enighet, och polisen får nu utökade befogenheter att komma till rätta med gängvåldet. Det är glädjande. Verktøygen är kraftfulla, och det är också därför det varit efterfrågat av bland annat Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Att de är så kraftfulla och integritetskränkande innebär även att regeringen borde överväga hur integritetsaspekten kan förstärkas vad gäller användande av exempelvis hemliga tvångsmedel.

I propositionen *Hemliga tvångsmedel – effektiva verktyg för att förhindra och utreda allvarliga brott* (2022/23:126) skriver regeringen på sidan 182 att man inte utesluter att det finns behov av ytterligare föreskrifter av dokumentationsskyldigheten, även om det inte var aktuellt i lagstiftningen. När lagstiftningen nu finns på plats är frågan: Kommer sådana föreskrifter att tas fram?

En annan fråga är huruvida personer som utsatts för hemliga tvångsmedel, direkt eller indirekt, men som visar sig vara helt oskyldiga i något läge ska få veta att man har varit övervakad. Stödet bland befolkningen för att ha en lagstiftning som möjliggör tvångsmedel mot kriminella är mycket troligtvis stort, men det kommer med all sannolikhet att uppstå situationer där oskyldiga avlyssnas eller bevakas och sedan kan avföras. Utomstående kommer också att upptas i högre utsträckning då tvångsmedel kan knytas till en person i stället för en fysisk plats, eftersom personer rör sig.

Miljöpartiet har stått och står bakom att polisen och andra myndigheter ska ha effektiva verktyg för att bekämpa gängkriminaliteten. Samtidigt måste frågor om människors rätt till privatliv och integritet vännas, och skyddsmekanismerna måste skäppas i takt med risken för intrång. Miljöpartiet vill därför att en regelbunden utvärdering görs av de risker för ingrepp i den personliga integriteten som den straffrättsliga lagstiftningen innebär och att fler kompensatoriska insatser övervägs.

En fråga som bör övervägas är underrättelse till den berörde, och att det alltid ska ske så snart det är möjligt, med hänsyn bland annat till behovet av sekretess. Det bör ske även om det gått en längre tid, för att enskilda ska kunna

känna sig trygga med att de alltid kommer att få reda på om de övervakats även om lång tid förflutit.

Vidare är det angeläget att den som arbetar med hemliga tvångsmedel genomför sitt arbete med en särskilt stor noggrannhet. Om misstag eller fel begås, som Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden ibland upptäckt, får det stor påverkan på den som övervakats. Det finns därför anledning att se över regelverket vad gäller försummelser eller direkta tjänstefel kopplade till användningen av hemliga tvångsmedel. Om det sker utan att regelverket efterföljts vad gäller beslut från domstol, eller interimistiskt från åklagare, måste det tas på största allvar.

Det görs en årlig skrivelse till riksdagen om hur hemliga tvångsmedel använts. Denna skulle med fördel kunna utvecklas till att också inbegripa fler situationer där integritetsinskränkningar görs.

Med anledning av detta vill jag fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

1. Kommer regeringen att ta fram nya regleringar för hur dokumentation av användning av hemliga tvångsmedel ska göras?
2. Kommer ministern och regeringen att vidta några åtgärder för att fler personer som utsatts för hemliga tvångsmedel ska få veta det i efterhand, även för det fall att det gått lång tid sedan det inträffade?
3. Är regeringen beredd att utveckla den årliga skrivelse som görs till riksdagen om hemliga tvångsmedel till att också inbegripa andra integritetsinskränkningar?
4. Är regeringen beredd att se över möjligheten att minska utrymmet för vilka tjänstefel som kan anses som ringa (och som därmed är straffria) när det är fråga om användande av hemliga tvångsmedel?

.....

Rasmus Ling (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch